

Lieta C-229/24 [Brännelius] ⁱ

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2024. gada 26. marts

Iesniedzējtiesa:

Högsta domstolen (Zviedrija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2024. gada 21. marts

Prasītāji:

TK

OP

Otrs lietas dalībnieks:

Riksåklagaren

...

PUSES

Prasītāji:

1. TK

...

2. OP

...

Otrs lietas dalībnieks

Riksåklagaren [ģenerālprokurors, Zviedrija]

ⁱ Šīs lietas nosaukums ir izdomāts. Tas neatbilst neviena lietas dalībnieka reālajam personvārdam vai nosaukumam.

...

PRASĪBAS PRIEKŠMETS

Iekšējās informācijas ļaunprātīga izmantošana darījumos

...

LŪGUMS SNIEGT PREJUDICIĀLU NOLĒMUMU

Pamatinformācija

1. 2018. gada pavasarī *Umeå kommunföretag AB*, pašvaldības uzņēmums, kurā Ūmeo pašvaldībai ir juridiski izšķiroša ietekme, veica iepirkuma procedūru elektriskajiem autobusiem un uzlādes stacijām. Piedāvājumus iesniedza divi uzņēmumi. Viens no tiem bija biržā kotētais uzņēmums *Hybricon Bus Systems AB*. Vēl trīs uzņēmumi bija reģistrējuši interesi par konkursa procedūru, bet nebija tiesīgi iesniegt piedāvājumus.

2. 2018. gada 14. maijā pašvaldības uzņēmums pieņēma lēmumu, ar kuru līguma slēgšanas tiesības tika piešķirtas nevis *Hybricon*, bet gan otram pretendētājam. Pašvaldības uzņēmums e-pastā, kas tika nosūtīts tajā pašā dienā plkst. 14:34, visiem pieciem uzņēmumiem paziņoja par konkursa iznākumu.

3. Uzņēmumā *Hybricon* šo e-pastu pieņēma darbinieks, kurš bija galvenais atbildīgais par saziņu ar pašvaldības uzņēmumu saistībā ar konkursa procedūru. Neilgi pēc tam šis darbinieks nosūtīja vēstuli OP, mudinot to pārdot savas *Hybricon* akcijas. OP minēto informāciju pārsūtīja TK, kam arī piederēja uzņēmuma akcijas.

4. Plkst. 14:37 TK izdeva rīkojumu pārdot 73 000 *Hybricon* akciju. Dažas minūtes vēlāk, plkst. 14:40, OP pārdeva 31 000 uzņēmuma akciju.

5. Plkst. 15:22 uzņēmums izdeva paziņojumu preseī, kurā tika paziņots, ka *Hybricon* nav bijis sekmīgs konkursa procedūrā. Pēc tam *Hybricon* akciju cena strauji kritās. Pirms tam atbrīvojoties no uzņēmuma akcijām, OP un TK mazināja savus zaudējumus.

Tiesvedība *tingsrätten* [rajona tiesā]

6. Saistībā ar minēto akciju pārdošanu OP un TK cita starpā tika apsūdzēti iekšējās informācijas ļaunprātīgas izmantošanas noziedzīgā nodarījumā.

7. *Tingsrätten* piesprieda OP un TK nosacītu sodu un sabiedriskos darbus par iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu, kas nav maznozīmīga. Ja tā vietā būtu noteikta brīvības atņemšana, tiktu piespriests četru mēnešu cietumsods. Kā kompensācija par noziedzīgo nodarījumu tika konfiscēti 51 508 SEK no OP īpašuma un 146 536 SEK no TK īpašuma.

8. Kā atzina *tingsrätten*, paziņojums, ka *Hybricon* bijis nesekmīgs konkursa procedūrā, bija precīza rakstura informācija, kas tieši attiecās uz *Hybricon* un ietekmēja tā akciju cenu. Turklāt šo informāciju nevarēja uzskatīt par publisku, pirms *Hybricon* nebija izdevis paziņojumu preseī.

Tiesvedība *hovrätten* [Apelācijas tiesā]

9. *Hovrätten* grozīja *tingsrätten* spriedumu tikai tādējādi, ka OP un TK tika piespriests nosacīts sods kopā ar naudassodu par 150 dienām.

Tiesvedība *Högsta domstolen* [Augstākajā tiesā, Zviedrija]

10. OP un TK apgalvoja, ka *Högsta domstolen* ir jāatbrīvo viņi no atbildības par iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu darījumos. Viņi *inter alia* norādīja, ka šī informācija vairs nebija iekšējā informācija pēc tam, kad tika izsūtīts lēmums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, un tādējādi šis lēmums bija kļuvis par publisku dokumentu, uz kuru neattiecas konfidencialitāte.

11. *Riksåklagaren* iebilda, ka *hovrätten* spriedums ir jāgroza. *Riksåklagaren* norādīja, ka lēmums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu nosūtīšanas brīdī bija kļuvis par publisku dokumentu, taču apgalvoja, ka uz šo lēmumu joprojām varēja attiekties konfidencialitātes prasība. Pēc *Riksåklagaren* domām, šis lēmums jebkurā gadījumā bija iekšēja informācija līdz brīdim, kad *Hybricon* publicēja savu paziņojumu preseī.

12. *Högsta domstolen* atļāva iesniegt apelācijas sūdzību, pamatojoties uz *hovrätten* konstatētajiem faktiem.

13. Galvenais jautājums šajā lietā ir par to, kad informācija, kas iekļauta lēmumā par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu saistībā ar konkursa procedūru, ir uzskatāma par publisku un tādējādi vairs nav iekšējā informācija.

Tiesību normas

Iekšējās informācijas ļaunprātīga izmantošana darījumos

14. Saskaņā ar *Lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden* [Likumu par sodiem par ļaunprātīgu tirgus izmantošanu vērtspapīru tirgū] persona, kuras rīcībā ir iekšējā informācija un kura, tirgojoties vērtspapīru tirgū, sev vai citai personai iegādājas vai atsavina finanšu instrumentus, uz kuriem minētā informācija attiecas, ir notiesājama par iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu darījumos (skat. 2. nodaļas 1. panta pirmās daļas 1. apakšpunktu). Sods ir brīvības atņemšana uz laiku ne ilgāku par diviem gadiem. Ja noziedzīgais nodarījums ir smags, sods par nopietnu iekšējās informācijas ļaunprātīgu izmantošanu darījumos ir brīvības atņemšana uz laiku ne īsāku par sešiem mēnešiem un ne ilgāku par sešiem gadiem. Ja nodarījums ir maznozīmīgs, atbildība netiek piemērota. Kriminālatbildība iestājas, ja nodarījums ir izdarīts ar nodomu.

15. *Lagen om straff för marknadsmissbruk* transponē Zviedrijas tiesiskajā regulējumā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2014/57/ES (2014. gada 16. aprīlis) par kriminālsodiem par tirgus ļaunprātīgu izmantošanu (tirgus ļaunprātīgas izmantošanas direktīva). Saskaņā ar minētās direktīvas 3. panta 1. punktu dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu to, ka iekšējās informācijas izmantošanu tirdzniecībā noteiktos konkrētos apstākļos uzskata par noziedzīgu nodarījumu vismaz nopietnos gadījumos un ja tā izdarīta ar nodomu.

16. Saskaņā ar *Lagen om straff för marknadsmissbruk* 1. nodaļas 4. pantu iekšējā informācija ir informācija Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 596/2014 (2014. gada 16. aprīlis) par tirgus ļaunprātīgu izmantošanu (tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regula) 7. panta nozīmē. Atbilstošā atsauce uz definīciju, kas sniegta regulā, ir atrodama tirgus ļaunprātīgas izmantošanas direktīvas 2. panta 4. punktā.

17. Saskaņā ar tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regulas 7. panta 1. punkta a) apakšpunktu iekšējā informācija ir precīza rakstura informācija, kas nav nodota atklātībai un kas tieši vai netieši attiecas uz vienu vai vairākiem emitentiem vai vienu vai vairākiem finanšu instrumentiem, un kas, ja to nodotu atklātībai, varētu ievērojami ietekmēt attiecīgo finanšu instrumentu cenas vai saistīto atvasināto finanšu instrumentu cenas.

Iekšējās informācijas atklāšana sabiedrībai

18. Saskaņā ar tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regulu emitents iespējami drīz informē sabiedrību par iekšējo informāciju, kas tieši attiecas uz minēto emitentu (17. pants). Emitentam jānodrošina, ka iekšējā informācija tiek atklāta tādā veidā, kas sabiedrībai nodrošina ātru piekļuvi šai informācijai un tās pilnīgu, pareizu un savlaicīgu izvērtēšanu, attiecīgos gadījumos izmantojot īpaši paredzētu metodi.

19. Kad emitents ir sabiedrībai atklājis šo informāciju tādā veidā, kas atbilst tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regulas 17. panta nosacījumiem, informācija ir uzskatāma par publiskotu regulas 7. panta nozīmē.

Informācija par publiskā iepirkuma procedūras iznākumu

20. Iestādei, kas veic publiskā iepirkuma procedūru, pēc iespējas drīz ir jāinformē kandidāti un pretendenti par lēmumiem piešķirt līguma slēgšanas tiesības vai slēgt pamatlīgumu (skat. *Lagen (2016:1145) om offentlig upphandling* [Likuma par publisko iepirkumu] 12. nodaļas 12. panta pirmo daļu). Iestādei ne vēlāk kā 30 dienu laikā pēc līguma noslēgšanas jāsniedz informācija par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras rezultātiem, nosūtot par to paziņojumu (skat. 19. nodaļas 7. panta pirmo daļu). Pirms tam nav pienākuma informēt sabiedrību.

21. Lēmums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu tomēr var būt publisks dokuments, kas pēc pieprasījuma ir jāatklāj sabiedrībai.

Publisku dokumentu publiskošana

22. Pamatnoteikumi, kas reglamentē dokumentu publiskošanu, ir ietverti *Tryckfrihetsförordningen* [Likuma par preses brīvību] 2. nodaļā. Minētajā nodaļā ir paredzēts, ka ikvienam ir tiesības piekļūt publiskiem dokumentiem, taču šīs tiesības noteiktos apstākļos var ierobežot ar likumu. Dokuments ir publisks, ja tas ir nodots glabāšanā iestādei un tiek uzskatīts, ka iestāde to ir saņēmusi vai izstrādājusi. Dokumentu *inter alia* uzskata par iestādes izstrādātu, kad tas ir nosūtīts (skat. 2. nodaļas 1., 2., 4. un 10. pantu).

23. Personai, kura pieprasa publisku dokumentu, nekavējoties vai pēc iespējas drīz ir jānodrošina piekļuve šim dokumentam uz vietas. Pēc pieprasījuma iestādei arī jānodrošina dokumenta noraksts vai kopija, attiecīgā gadījumā par maksu. Šāds pieprasījums iestādei ir jāapstrādā nekavējoties (skat. 2. nodaļas 15. un 16. pantu).

24. Detalizēti noteikumi, kas reglamentē oficiālās procedūras publisko dokumentu atklāšanai sabiedrībai un piekļuves tiesību ierobežošanai attiecībā uz šādiem dokumentiem, ir ietverti *Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)* [Likumā par publisku piekļuvi informācijai un konfidencialitāti]. Saskaņā ar 6. nodaļas 4. pantu iestādei pēc fiziskas personas pieprasījuma ir jāsniedz informācija no publiska dokumenta, kas glabājas šajā iestādē, ja vien minētā informācija nav konfidenciāla vai arī tas traucētu pienācīgu darba procesu.

25. Tiesības uz piekļuvi publiskiem dokumentiem *inter alia* attiecas arī uz sabiedrībām ar ierobežotu atbildību, kurās pašvaldībām ir juridiski izšķiroša ietekme. Piemērojot *Offentlighets- och sekretesslagen*, pret šādiem uzņēmumiem jāizturas tāpat kā pret iestādēm (skat. 2. nodaļas 3. pantu).

26. Konkursa procedūras gadījumā informāciju *inter alia* par piedāvājumiem nekādā gadījumā nedrīkst izpaust nevienam citam kā tikai pretendentiem, kamēr nav publiskoti visi piedāvājumi vai nav pieņemts lēmums par piegādātāju un izvēlēto piedāvājumu, vai arī lieta jau iepriekš nav tikusi slēgta (skat. *Offentlighets- och sekretesslagen* 19. nodaļas 3. panta otro daļu). Arī pēc tam uz informāciju par piedāvājumu var attiecināt konfidencialitātes prasību (sal. *inter alia* ar 31. nodaļas 16. pantu).

27. Ņemot vērā iepriekš minēto, fiziskai personai jau pašā sākumā ir tiesības uz piekļuvi lēmumam par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, ko ir pieņēmusi un nosūtījusi iestāde vai pašvaldības uzņēmums, kas ir uzskatāms par iestādi. Laikposms, kurā fiziska persona praksē var tikt informēta par lēmumu vai tā saturu, var atšķirties atkarībā no tā, kā iestāde ir organizējusi savu darbu, un no citiem apstākļiem.

Prejudiciāla nolēmuma nepieciešamība

28. *Tingsrätten* un *hovrätten* konstatēja, ka informācija lēmumā par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, ko pašvaldības uzņēmums nosūtīja attiecīgajiem uzņēmumiem, bija iekšēja informācija līdz brīdim, kad *Hybricon* publicēja

paziņojumu presei. Līdz ar to šīs tiesas atzina – tas, ka pašvaldības uzņēmums nosūtīja lēmumu par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, nenozīmēja, ka šī informācija tika publiskota tādā veidā, kāds nepieciešams, lai saskaņā ar tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regulu to vairs nevarētu uzskatīt par iekšēju informāciju.

29. Galvenais jautājums, ko izskatīja *Högsta domstolen*, bija par to, kurā brīdī informācija, kas ietverta lēmumā par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu attiecībā uz konkursa procedūru, ir uzskatāma par nodotu atklātībai un tādējādi nav uzskatāma par iekšēju informāciju. Līdz ar to šī lieta raisa jautājumus par to, kā interpretēt vārdus “nav nodota atklātībai” regulas 7. panta 1. punkta a) apakšpunktā.

30. No regulas 7. panta 1. punkta a) apakšpunkta neizriet, ka visa informācija, kas nav izpausta publiski tādā veidā, kāds noteikts 17. pantā, būtu jāuzskata par nepubliskotu. Saskaņā ar Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādes (EVTI) paziņojumiem iekšējo informāciju var publiskot arī citādā veidā, ne tikai publiskojot to saskaņā ar 17. pantu, tostarp arī trešām personām veicot kādas darbības (Jautājumi un atbildes par tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regulu, 17. redakcija, pēdējo reizi atjaunināta 2022. gada 25. novembrī, A5.10. punkts).

31. Tomēr no regulas tieši neizriet, ka informāciju var nodot atklātībai ar šādu tā saukto faktisko publiskošanu, turklāt tas nav apstiprināts ne ar vienu Eiropas Savienības Tiesas lēmumu. Nav nekādu citu norādījumu par to, kādas prasības šādos gadījumos būtu jāpiemēro, lai informācija vairs nebūtu uzskatāma par iekšēju informāciju.

32. Tādējādi nav skaidrs un nav arī precizēts, kā šajā sakarā jāinterpretē tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regula. Tāpēc ir jālūdz, lai Tiesa sniedz prejudiciālu nolēmumu.

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

33. *Högsta domstolen* lūdz Eiropas Savienības Tiesu sniegt prejudiciālu nolēmumu, lai varētu atbildēt uz šādiem jautājumiem:

1. Vai, lai informāciju varētu uzskatīt par nodotu atklātībai saskaņā ar regulas 7. panta 1. punkta a) apakšpunktu, ir jānotiek publiskai tās izpaušanai tirgus ļaunprātīgas izmantošanas regulas 17. pantā noteiktajā veidā?
2. Ja publiskošana var notikt citā veidā, kādi apstākļi būtu jāņem vērā, nosakot, vai informācija ir uzskatāma par nodotu atklātībai 7. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē?